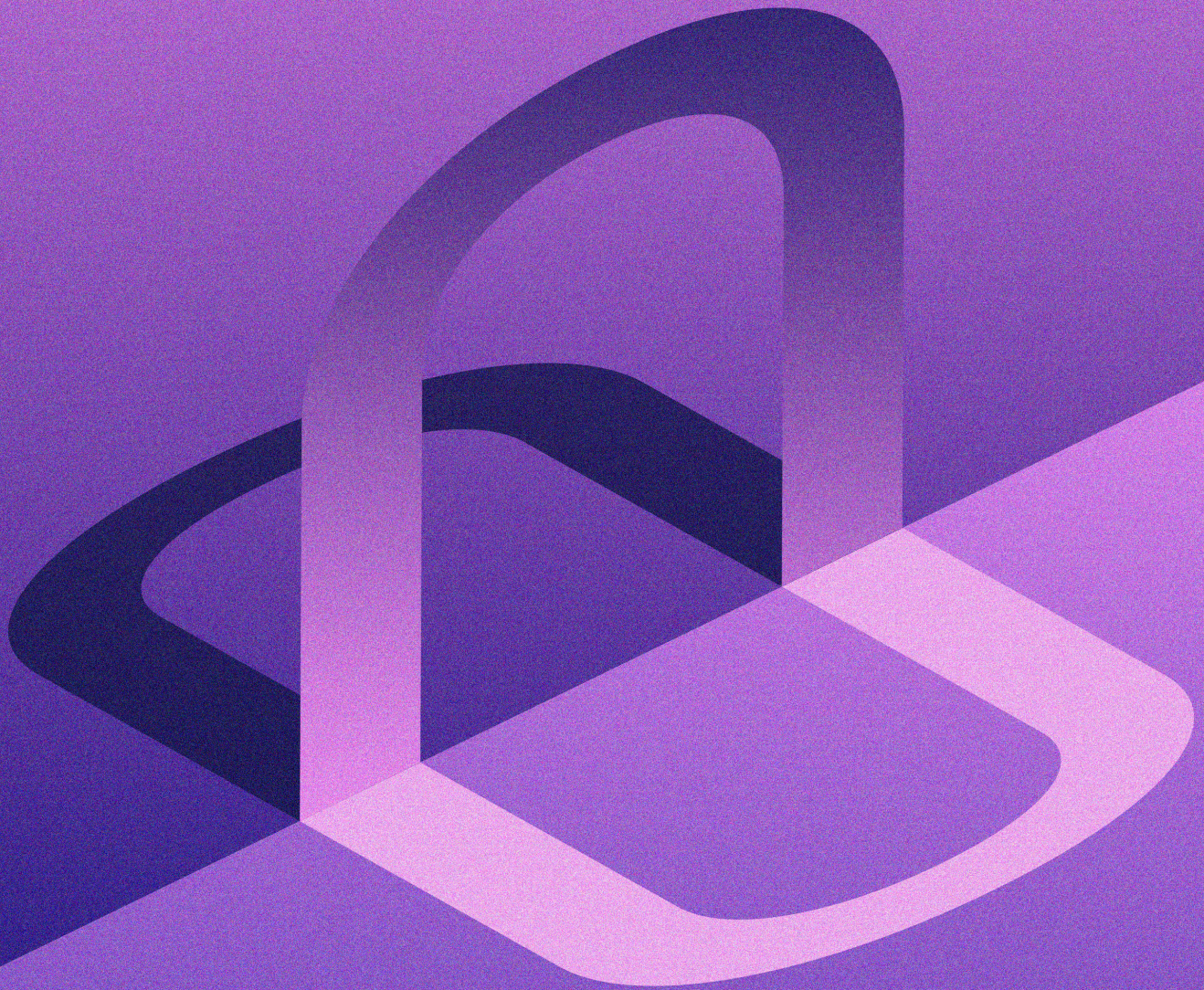

Bosch
Architectuur
Initiatief

BAI ONTWERPPRIJSVRAAG 2023

OPEN CALL ORTHEN

Ontwerp een
nieuwe entree
voor begraafplaats
Orthen

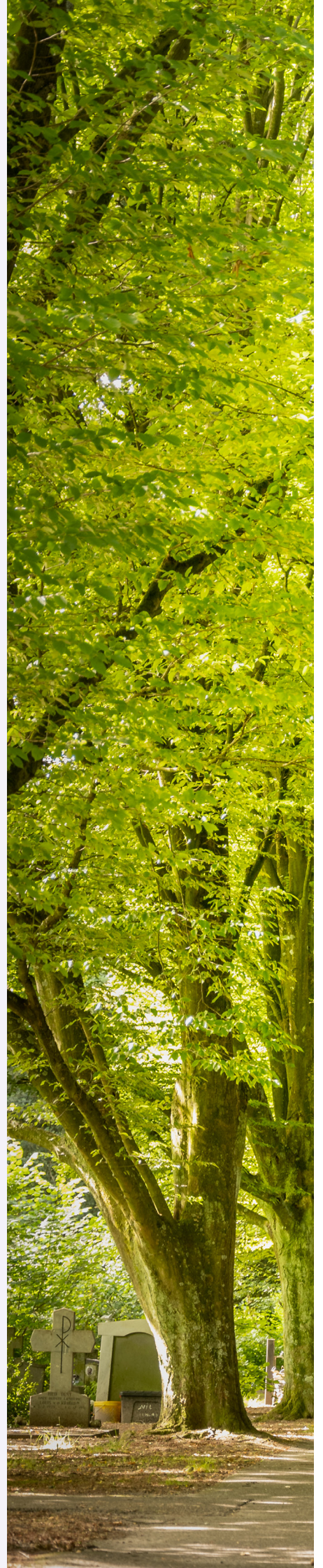
ONTWERP EEN NIEUWE ENTREE VOOR BEGRAAFPLAATS ORTHEN

Hoe geef je entree aan een plek waar herdenken, herinneren, bezinnen en stilstaan centraal staat? ‘Begraafplaats Orthen’ is ook ‘Gedenkpark Orthen’: een groene oase van rust voor alle Bosschenaren.

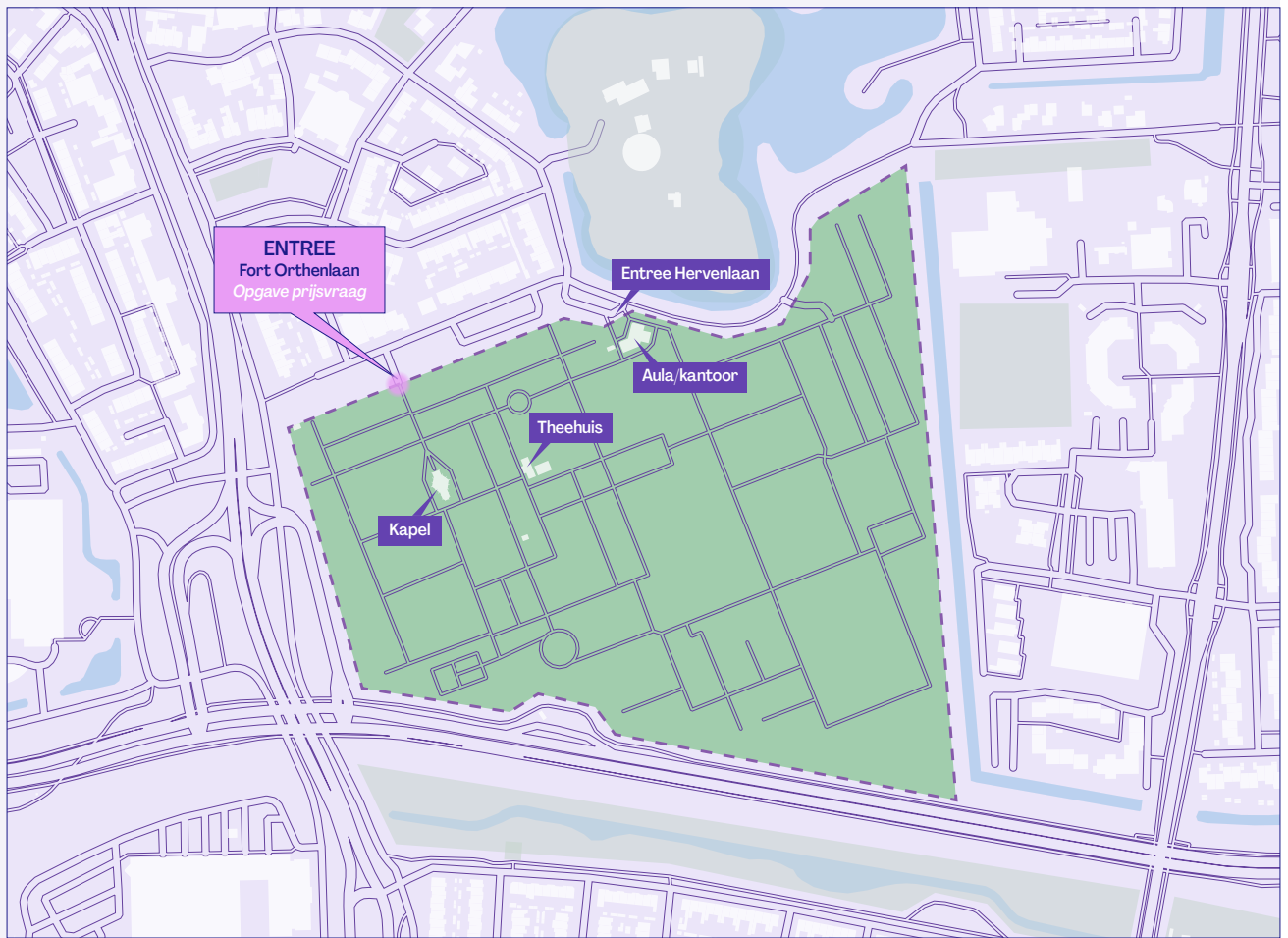
In de afgelopen jaren zijn het aantal traditionele begrafenissen in Nederland flink afgenomen. De begraafplaats van de toekomst is dan ook niet langer een plek om alleen te begraven. Het is naast een begraafplaats, ook een plek voor asbestemming en een gedenkpark. Met haar twaalf hectare aan groen levert het een grote bijdrage aan de biodiversiteit in het gebied. De begraafplaats kent een rijke geschiedenis en talloze monumenten op haar terrein. Het is een plek waar de natuurlijke schoonheid en sereniteit overheersen, en waar het verleden zich vermengt met de toekomst.

Anno 2023 is begraafplaats Orthen vol in ontwikkeling. Stichting Solamen, de stichting die sinds 1978 verantwoordelijk is voor het beheer, heeft een ambitieuze en toekomstgerichte visie. Zo wil zij deze plek heruitvinden als een gedenkplek die voor iedereen toegankelijk is, ongeacht achtergrond, leeftijd, beperking of religie. Zo is er ruimte gemaakt voor een natuurbegraafplaats, en wordt het gedenkpark door middel van kunst en extra zit- en ontmoetplekken toegankelijker gemaakt voor een breder publiek, waar ze kunnen bezinnen en genieten van het prachtige park. Er zijn ideeën voor kunstroutes, groene routes, mini-bieb kasten, de voortzetting van de jaarlijkse herdenkingsbijeenkomst “Zielen in gedachten,” en zelfs de aanleg van een Plukbloemenveld. Ook wordt er een artistiek publieksprogramma gestart met activiteiten variërend van filmvertoningen en lezingen tot workshops en podcasts. Uiteraard allen passend binnen de serene sfeer van de plek.

Ondanks deze bestaande kwaliteiten en plannen, is de volledige potentie van het groene gedenkpark nog niet altijd onder de aandacht bij de inwoners van 's-Hertogenbosch. Hier ligt onze uitdaging. De opgave voor de prijsvraag van het Bosch Architectuur Initiatief voor 2023 gaat dan ook over het ontwerpen van een nieuwe entree die uitnodigt om het gedenkpark te bezoeken. Een plek die beter verweven is met de stad en alle Bosschenaren uitnodigt om te 'herdenken, bezinnen, stilstaan en herinneren'.

Plattegrond waarin de begraafplaats is aangegeven met een paarse stippellijn.

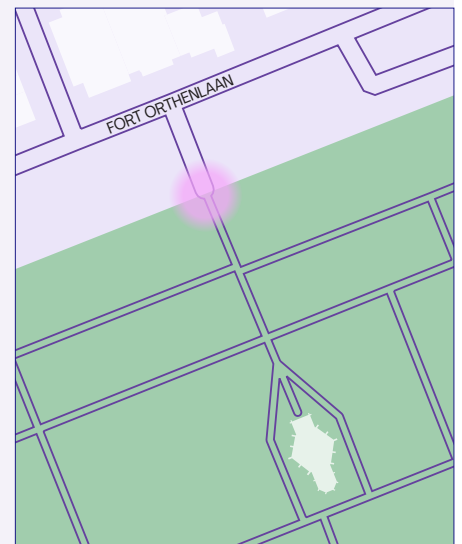
DOELSTELLING

Het doel is om begraafplaats Orthen te voorzien van een entree die uitnodigt om het park te bezoeken. Een entree naar een groene oase van rust: een plek om te herdenken, bezinnen, stilstaan en herinneren. Van en voor alle Bosschenaren.

DE OPGAVE

In deze opgave wordt gevraagd om een ontwerp te maken voor de entreezone aan de Fort Orthenlaan. Deze entree ligt in het verlengde van de Kapel. Een lijntekening van de begraafplaats is terug te vinden in de 'Tekeningen' bijlage.

De huidige entree aan de Fort Orthenlaan bestaat uit een hekwerk met informatiebord. De zijkanten van de entree worden begrensd door volwassen bomen en struiken. Er wordt een concreet en uitvoerbaar ontwerp verwacht, uitgewerkt in woord en beeld. Er wordt gezocht naar een entree die enerzijds past bij de bestaande begraafplaats, maar anderzijds ook een nieuw, uitnodigend gezicht geeft aan de plek. Of te wel, een ontwerp dat de bestaande kracht van de plek versterkt en de begraafplaats beter bekend maakt bij alle Bosschenaren.

Detail van de locatie. De roze stip geeft de entree aan van de begraafplaats aan de Fort Orthenlaan

PROGRAMMA VAN EISEN

De volgende punten zijn vereist:

- De entree moet uitnodigen om het park te bezoeken. Dit park is dan ook te bezoeken door mensen die geen overledenen bezoeken, maar wel willen ‘herdenken, bezinnen, stilstaan of herinneren.’
- Het ontwerp moet de bestaande kracht van de plek versterken.
- Het park moet toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht afkomst, leeftijd, beperking of religie.
- Denk na over de maakbaarheid en uitvoeringsmogelijkheden van het ontwerp.
- Het ontwerp moet een duurzaam karakter hebben, bijvoorbeeld in tijd en/of materialisatie.
- De bestaande grensbegroeiing (c.q. de volwassen bomen en struiken) naast de entree moeten zoveel mogelijk bewaard blijven.
- Bij de entree moet informatie verschaft kunnen worden. Denk aan het aankondigen van bepaalde activiteiten / plechtigheden en de openingstijden van zowel de begraafplaats als het theehuis.
- De toegang tot de begraafplaats moet afsluitbaar zijn.

Het volgende punt is gewenst:

- Denk aan mogelijke implementatie van (onderdelen van) het ontwerpvoorstel bij de andere ingangen van de begraafplaats.

Huidige entree aan de Fort Orthenlaan

Informatieborden op huidige poort.

DE WEDSTRIJD

De prijsvraag is een open ontwerpprijsvraag die open staat voor iedereen. Deze prijsvraag - aangeduid met de naam ‘Open Call Orthen’ - wordt uitgeschreven door het BAI in samenwerking met stichting Solamen van ‘Begraafplaats Orthen’. Namens de uitschrijver treedt als contactpersoon op: Merle Ebskamp (merle@baiweb.nl).

DOEN!

Alle inzendingen worden opgenomen in een gedrukte catalogus en geëxposeerd in het stadskantoor van gemeente ‘s-Hertogenbosch. De winnaars worden beloond met realisatie en/of prijzengeld (zie ook pagina 6). De intentie is, om het winnende ontwerp daadwerkelijk te laten bouwen. Bij realisatie zal de winnaar een passend honorarium ontvangen.

INSCHRIJVEN

Inschrijven kan individueel of als team vanaf **20 september '23 t/m 20 oktober '23**, via post@baiweb.nl (onder vermelding van aanmelding prijsvraag 2023). Aanmelden hoeft niet anoniem, vermeld ook je naam, e-mail en telefoonnummer. Deelname aan de prijsvraag is gratis. Door deel te nemen ga je akkoord met het reglement. Deze kan je hier en op de BAI website vinden.

PROCEDURE

De ontwerpen moeten op **24 november '23** fysiek ingeleverd worden op het stadskantoor van de gemeente ‘s-Hertogenbosch. Daarna worden ze beoordeeld door de jury. De prijsuitreiking is op **14 december '23** in de avond. Exacte tijd en locatie volgen nog.

INZENDING

De inzending bestaat uit enkele producten en brieven. Hieronder wordt beschreven aan welke voorwaarden deze moeten voldoen.

ONTWERP PRODUCTEN

De volgende producten worden verwacht om deel te kunnen nemen aan de prijsvraag:

1. 2x A3 posters

Een afgesloten envelop met een duidelijk zichtbare pseudoniem* erop, met daarin het ontwerp in beeld en/of tekst op maximaal twee A3 posters. Verlijm de posters op een harde ondergrond, zoals foamboard of karton. De posters zullen tevens gebruikt worden voor de tentoonstelling.

* Een pseudoniem is een schuilnaam. Deze naam mag niet jouw naam én geen enkele andere aspecten van wie je bent laten zien.

2. USB (memorystick) met..

Daarnaast vraagt de organisatie je om digitaal op USB (gelabeld met pseudoniem) het volgende in te leveren:

- a) Twee afbeeldingen van goede kwaliteit (1000 pixels) en een toelichting van maximaal 150 woorden aan te leveren. Afbeeldingen en tekst worden gebruikt voor de website en de catalogus, deze moeten daarom de kern van je project bevatten. De twee afbeeldingen moeten ook op de A3 posters staan.
- b) De twee A3-tjes in PDF.
- c) Beschrijving van het ontwerp (max. 350 woorden)

3. Maquette

De schaal is naar keuze voorzien van een duidelijk zichtbaar pseudoniem. De maquette mag niet groter zijn dan b:60cm x d:60cm (i.v.m. de beschikbare tentoonstellingsruimte). We raden het aan om de schaal 1:50 te gebruiken (niet verplicht). Het verpakkingsmateriaal dient door de deelnemers ter plekke weer meegenomen te worden. De maquette zal direct tentoongesteld worden. Het is aan te raden de maquette voldoende stevig te maken, gezien het aantal bezoekers en het openbare karakter van de tentoonstelling. De organisatie is niet aansprakelijk voor eventuele schade aan de maquettes.

Let op: Materiaal dat niet is gevraagd, wordt niet bij de beoordeling betrokken.

ORTHEN
WIL EEN
GEDENKPLEK
ZIJN DIE VOOR
IEDEREEN
TOEGANKELIJK
IS, ONGEACHT
ACHTERGROND,
LEEFTIJD,
BEPERKING OF
RELIGIE.

IN TE LEVEREN BRIEVEN

Naambrief

In een gesloten enveloppe met op de buitenzijde het pseudoniem en de vermelding 'naambrief' geef je aan:

- 1) naam, eventueel de organisatie, telefoonnummer, e-mailadres en postadres van de inzender;
- 2) een verklaring dat het ontwerp het geestelijk eigendom is van de ontwerper.

De jury heeft de bevoegdheid alle naambrieven na de uitspraak te openen en de namen van de inzenders bekend te maken. Zie voor de volledige voorwaarden het reglement.

Adresbrief

Een gesloten enveloppe met op de buitenzijde het pseudoniem en de vermelding 'adresbrief'. Binnenin: e-mailadres en telefoonnummer, niet zijnde het telefoonnummer of mailadres van de inzender. De adresbrief dient ertoe om in contact te kunnen treden met de inzender, zonder dat de anonimiteit wordt doorbroken.

ANONIMITEIT

De inzendingen dienen anoniem te zijn. Dat betekent dat op geen der stukken van de inzending of de verpakking het handschrift van de ontwerper mag voorkomen, noch enig teken of lakstempel of vergelijkbare aanduiding waaruit de herkomst van het ontwerp zou kunnen worden afgeleid. Alle ontwerpen moeten worden ingezonden onder pseudoniem, bestaande uit Latijnse lettervormen of Arabische dan wel Romeinse cijfers. Het pseudoniem moet voorkomen op alle bij de inzending behorende stukken alsmede de verpakking daarvan. Wordt door een inzender meer dan één ontwerp ingezonden, dan moet voor elk ontwerp een ander pseudoniem worden gekozen en elk ontwerp afzonderlijk worden verpakt en verzonden.

BEOORDELING

JURY

De jury is met zorg samengesteld om verschillende disciplines, ervaringen en schaalniveaus te vertegenwoordigen die in de opgave aanwezig zijn.

BEOORDELINGSCRITERIA

De jury zal de ontwerpen in deze categorie beoordelen aan de hand van de volgende aspecten:

- 1) De kracht van het idee;
- 2) Uiterlijke verschijningsvorm;
- 3) Goede vertaling van het gevraagde programma van eisen;
- 4) Haalbaarheid, maakbaarheid, onderhoud.
- 5) Duurzaamheid

JURYLEDEN

Janneke Bierman, architect
Directeur/eigenaar bij BiermanHenket.

Kim Verhoeven, architect
Eigenaar Studio Pekka, architect bij ARCHI30, co-auteur 'Goodbye Architecture'.

Han Thijssen, landschapsarchitect
Directeur MTD landschapsarchitecten, bestuurslid Stichting Solamen van begraafplaats Orthen.

To be announced, beeldend kunstenaar

BEOORDELINGSPROCEDURE

De beoordelingsprocedure verloopt als volgt:

Toetsingsfase

De inzendingen worden getoetst aan de randvoorwaarden en wedstrijdregels zoals die genoemd zijn in dit wedstrijdprogramma. Inzendingen die niet aan de inzendvoorwaarden voldoen, worden niet in de beoordeling betrokken. De beslissing hierover wordt genomen door de organisatie.

Beoordelingsfase

De jury beoordeelt de wijze waarop de inzendingen voldoen aan de opgave, randvoorwaarden en programma van eisen en analyseert de inzendingen op de beoordelingscriteria.

Vervolgens geeft de jury op basis van een integrale beoordeling aan welke inzendingen voor bekroning in aanmerking komen. Uitschrijver en deelnemers zullen zich onvoorwaardelijk aan de uitspraak van de jury onderwerpen.

Juryrapport

Tijdens de prijsuitreiking wordt het juryrapport bekend gemaakt. Het rapport is schriftelijk en openbaar en wordt uitgereikt tijdens de prijsuitreiking, als onderdeel van de catalogus. Het juryrapport bevat een korte algemene beschrijving van het oordeel van de jury.

PRIJZEN

De eerste prijs bevat de uitvoering van het ontwerp in opdracht van stichting Solamen van 'Begraafplaats Orthen' met een passend honorarium. Mocht de opdracht onverhoopt niet gerealiseerd kunnen worden om welke reden dan ook, dan ontvangt de winnaar een prijs van €5000,-.

Daarnaast is er een tweede prijs die wordt beloond met een geldprijs van €2000,-. Tot slot zijn er twee eervolle vermeldingen te winnen, met ieder een prijs van €500,-.

VERVOLG

Alle ontwerpen worden gebundeld in een catalogus en aangeboden aan stichting Solamen van 'Begraafplaats Orthen'.

De (uitslag van de) prijsvraag wordt via verschillende kanalen gepubliceerd.

- Catalogus met juryrapport
- Via www.baiweb.nl en via www.begraafplaatsorthen.nl
- Via de BAI en begraafplaats Orthen sociale mediakanalen
- Tentoonstelling begin december in 's-Hertogenbosch. De exacte data en locatie worden bekend gemaakt. Eind december kunnen de maquettes opgehaald worden. De overgebleven maquettes worden vernietigd.
- Via overige nader te bepalen nieuwskanalen; denk aan kranten, blogs, architectuurwebsites et cetera.

AUTEURSRECHTEN

De inzendingen blijven het geestelijk eigendom van de deelnemers. Het staat het BAI echter vrij om deze te delen met derden. Hierbij zal de ontwerper genoemd worden.

OP ORTHEN
OVERHEERSEN
NATUURLIJKE
SCHOONHEID
EN SERENITEIT
EN MENGT HET
VERLEDEN
ZICH MET DE
TOEKOMST

BIJLAGEN

1. REGLEMENT EN VOORWAARDEN

Door deel te nemen aan de BAI ontwerpprijsvraag 2023, ga je akkoord met het reglement van de organisatie (het Bosch Architectuur Initiatief) en de daarin vermelde voorwaarden. Het reglement is te vinden op de website van het BAI of te downloaden via deze [link](#)

2. PLATTEGROND BEGRAAFPLAATS

De bijlage met daarin de tekening van de plattegrond is te downloaden op de website van het BAI of via deze [link](#)

OVER BEGRAAFPLAATS ORTHEN

Voor informatie over begraafplaats Orthen verwijzen wij naar de website: www.begraafplaatsorthen.nl. De begraafplaats is gratis te bezoeken tijdens de genoemde openingstijden. Tijdens de looptijd van deze prijsvraag zal er ook een rondleiding georganiseerd worden. Houd daarvoor onze BAI website en socials in de gaten.

OVER HET BOSCH ARCHITECTUUR INITIATIEF

Het BAI is sinds 1995 het architectuurcentrum van 's-Hertogenbosch. Het Bosch Architectuur Initiatief levert als non-profit organisatie een constructieve bijdrage aan de kwaliteit van de gebouwde omgeving in en om 's-Hertogenbosch. Met een divers programma van lezingen, visites, prijsvragen, filmreeksen en debatten brengen we een open gesprek op gang. Bij het BAI treffen publiek, professionals en beleidsmakers elkaar om informatie te delen, te discussiëren, samenwerkingsverbanden te vormen en natuurlijk ook om elkaar informeel te ontmoeten. Op deze manieren zetten we ons, al sinds 1995, in voor versterking van het vakgenotennetwerk, vormen we de link tussen professionals en publiek en agenderen we de actuele ontwikkelingen in en rond de stad.

Sinds de oprichting heeft het BAI vele prijsvragen uitgeschreven. De prijsvraag is inmiddels een traditie geworden. Sinds de eerste editie, in 1996, hebben de resultaten geleid tot allerhande kleine en grote projecten in 's-Hertogenbosch. Veel daarvan zijn uitgevoerd, of in voorbereiding. Denk hierbij aan: 'De Moerasbrug' (2004), 'Beleger de Stad' (2005), 'De drijvende woning' (2006), 'Een verbinding over de Zuid-Willemsvaart' (2008), 'Het Ossuarium' (2009), 'Een landschappelijke visie en het ontwerp voor een watersportpaviljoen aan het Engelermeer' (2010), 'Reset het Kruithuis' (2011), 'Reset het Heetmanplein' (2012), 'Maak jouw theater' (2013), 'Laat de Heus vonken' (2014/15), 'Good Night Design' (2017) en Smart Square (2018).

Ook in 2023 roepen we het publiek op om mee te denken over een actuele vraag, waar aan de hand aan een ruimtelijk ontwerp een antwoord op moet worden gegeven. Deze editie lijkt opnieuw een bijzondere te worden!

DEZE PRIJSVRAAG WORDT MEDE
MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

MWPO
Buro Kade

SUBSIDIËNT

's-Hertogenbosch